

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання лабораторної роботи
"Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на
виробництві" з дисципліни "Основи охорони праці"
для студентів усіх спеціальностей

Вінниця ВНТУ 2007

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання лабораторної роботи
"Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на
виробництві" з дисципліни "Основи охорони праці"
для студентів усіх спеціальностей

Затверджено Методичною радою Вінницького національного
технічного університету як методичні вказівки для студентів усіх
спеціальностей. Протокол № 5 від 18 січня 2007 р.

Вінниця ВНТУ 2007

Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи "Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві" з дисципліни "Основи охорони праці" для студентів усіх спеціальностей.
/Уклад. М.С. Лемешев, О.В. Березюк, - Вінниця: ВНТУ, 2007. – 61 с.

Рекомендовано до видання Методичною радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

В методичних вказівках наведено порядок розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.

Укладачі: Михайло Степанович Лемешев
Олег Володимирович Березюк

Редактор В.О. Дружиніна
Коректор З.В. Поліщук

Відповідальний за випуск зав. каф. В.Р. Сердюк

Рецензенти: О.В. Христич, кандидат технічних наук доцент
І.В. Коц, кандидат технічних наук доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Розслідування нещасних випадків	5
2. Спеціальне розслідування нещасних випадків	10
3. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин	13
4. Розслідування випадків хронічних професійних захворювань і отруєнь	14
5. Повідомлення про професійні захворювання та порядок розслідування причин виникнення професійного захворювання	15
6. Реєстрація та облік професійних захворювань	18
7. Розслідування аварій	18
Додатки	21
Контрольні запитання	60
Список використаної літератури	60

ВСТУП

Розслідування нещасних випадків на виробництві є основою для подальшої компенсації втрати працездатності потерпілими та оцінки ефективності заходів і засобів з охорони праці, що використовуються. Крім того, у ході проведення розслідування з'являються чіткі підстави для отримання об'єктивної інформації щодо негативних виробничих чинників та ризиків у тій або іншій галузі господарського виробництва, вдосконалення як законодавчої бази з охорони праці, так і розробки конкретних заходів з подальшим їх практичним використанням як доповнень до відповідних правил, інструкцій, інструктажів тощо.

Згідно із статтею 22 закону України "Про охорону праці" роботодавець повинен організувати розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій відповідно до положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України за погодженням з всеукраїнськими об'єднаннями профспілок. Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві проводиться у відповідності до Постанови Кабінету Міністрів України "Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві" від 25 серпня 2004 року № 1112.

Дія цієї Постанови поширюється на підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, на осіб, у тому числі іноземців та осіб без громадянства, які є власниками цих підприємств або уповноваженими ними особами, фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності, які відповідно до законодавства використовують найману працю, на осіб, які забезпечують себе роботою самостійно за умови добровільної сплати ними внесків на державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві, а також на осіб, у тому числі іноземців та осіб без громадянства, які працюють на умовах трудового договору (контракту), проходять виробничу практику або залучаються до праці.

1. Розслідування нещасних випадків

Розслідування проводиться у разі виникнення нещасного випадку, раптового погіршення стану здоров'я працівника або особи, яка забезпечує себе роботою самостійно, одержання ними поранення, травми, в тому числі внаслідок тілесних ушкоджень, заподіяних іншою особою, гострого професійного захворювання, гострого професійного та інших отруєнь, одержання теплового удару, опіку, обмороження, у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випромінюванням, одержання інших ушкоджень внаслідок аварії, пожежі, стихійного лиха (землетруси, зсуви, повені, урагани тощо), контакту з представниками тваринного і рослинного світу, що призвели до втрати працівником працездатності на один робочий день і більше або зумовили потребу у його переведенні на іншу (більш легку) роботу не менше як на один робочий день, у випадку зникнення працівника під час виконання ним трудових обов'язків, а також у разі смерті працівника на підприємстві.

До гострих професійних захворювань і гострих професійних отруєнь належать захворювання та отруєння, що зумовлені впливом небезпечних факторів або шкідливих речовин не більше ніж протягом однієї робочої зміни.

Гострі професійні захворювання зумовлюються впливом хімічних речовин, іонізуючого та неіонізуючого випромінювання, значним фізичним навантаженням та перенапруженням окремих органів і систем людини. До їх числа також належать інфекційні, паразитарні та алергічні захворювання. Водночас причиною виникнення *гострих професійних отруєнь* є вплив шкідливих речовин гостроспрямованої дії, які мають хімічне походження.

Про кожний нещасний випадок потерпілий або працівник, який його виявив, або інша особа - свідок нещасного випадку, має негайно повідомити безпосереднього керівника робіт або іншу уповноважену особу підприємства та вжити заходів щодо надання необхідної допомоги.

У разі нещасного випадку *безпосередній керівник робіт (уповноважена особа підприємства)* зобов'язаний:

- терміново організувати надання першої медичної допомоги потерпілому та забезпечити у разі необхідності його доставку до лікувально-профілактичного закладу;
- повідомити про те, що сталося, роботодавця, керівника первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважену найманими працівниками особу з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки;
- зберегти до прибуття комісії із розслідування (комісії із спеціального розслідування) нещасного випадку обстановку на робочому місці та устаткування у такому стані, в якому вони були на момент нещасного випадку (якщо це не загрожує життю та здоров'ю інших працівників і не

приведе до більш тяжких наслідків), а також вжити заходів щодо недопущення виникнення подібних випадків у подальшому.

Лікувально-профілактичний заклад повинен про кожне звернення потерпілого з посиланням на нещасний випадок на виробництві без направлення підприємства передати протягом доби з використанням засобів зв'язку *екстрене повідомлення* за формою, що наведена у додатку 1:

- підприємству, де працює потерпілий;
- робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, де працює потерпілий, або за місцем настання нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно;
- установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, де працює потерпілий, або такій установі за місцем настання нещасного випадку з особою, що забезпечує себе роботою самостійно (у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння)).

Роботодавець, одержавши повідомлення про нещасний випадок, зобов'язаний негайно:

- повідомити з використанням засобів зв'язку про нещасний випадок:
 - робочий орган виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства за встановленою формою;
 - підприємство, де працює потерпілий (якщо потерпілий є працівником іншого підприємства);
 - органи державної пожежної охорони за місцезнаходженням підприємства (у разі нещасного випадку, що стався внаслідок пожежі);
 - установу державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство (у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння));
- створити наказом комісію, діяльність якої має бути пов'язана з розслідуванням нещасного випадку, у складі не менше 3 осіб.

До складу *комісії із розслідування нещасного випадку* включаються керівник (спеціаліст) служби охорони праці або посадова особа, на яку роботодавцем покладено виконання функцій спеціаліста з питань охорони праці (голова комісії), керівник структурного підрозділу підприємства, на якому стався нещасний випадок, представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, представник первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки, а також у випадку такої необхідності інші особи.

У разі настання нещасного випадку з тяжкими наслідками, в тому числі з можливою інвалідністю потерпілого, до складу комісії обов'язково включається представник робочого органу Фонду за місцезнаходженням

підприємства. Натомість до її складу не може включатися керівник робіт, який безпосередньо відповідає за стан охорони праці на робочому місці, де стався нещасний випадок.

У разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння) до комісії включаються також представники установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, та робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

На підприємствах, які не мають структурних підрозділів, до складу комісії включається представник роботодавця.

На суднах морського, річкового та рибпромислового флоту під час плавання або перебування в іноземних портах комісія утворюється капітаном, про що повідомляється власник судна.

Комісія зобов'язана протягом трьох діб:

- обстежити місце нещасного випадку, одержати пояснення потерпілого, якщо це можливо, опитати свідків нещасного випадку та причетних до нього осіб;

- визначити відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці;

- з'ясувати, чи пов'язаний нещасний випадок з виробництвом;

- виявити осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, розробити заходи щодо запобігання подібним нещасним випадкам у подальшому;

- скласти акт розслідування нещасного випадку за формою Н-5 (додаток 2) у трьох примірниках, а також акт про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом, за формою Н-1 (додаток 3) у шести примірниках, якщо цей нещасний випадок визнано таким, що пов'язаний з виробництвом, або акт про нещасний випадок, не пов'язаний з виробництвом, за формою НПВ (додаток 4), якщо цей нещасний випадок визнано таким, що не пов'язаний з виробництвом, та передати їх на затвердження роботодавцю;

- у разі виявлення гострого професійного захворювання (отруєння), пов'язаного з виробництвом, крім акта форми Н-1 скласти також у чотирьох примірниках карту обліку професійного захворювання (отруєння) за формою П-5 (додаток 5).

Акти форми Н-5 та форми Н-1 (або форми НПВ) підписуються як головою, так і всіма членами комісії. У разі незгоди зі змістом зазначених документів член комісії письмово викладає свою окрему думку, яка додається до акта форми Н-5 і є його невід'ємною частиною, про що здійснюється відповідний запис в акті форми Н-5.

У разі виникнення потреби в проведенні лабораторних досліджень, експертизи, випробувань для встановлення обставин і причин нещасного випадку термін розслідування може бути продовжено за погодженням з територіальним органом Державного комітету з нагляду за охороною праці

за місцезнаходженням підприємства, але не більше ніж на місяць, про що роботодавець видає наказ.

Нещасними випадками, що пов'язані з виробництвом, визнаються ті з них, які сталися з працівниками під час виконання трудових обов'язків, у тому числі у відрядженні, а також ті, що сталися у період:

- перебування на робочому місці, на території підприємства або в іншому місці, яке пов'язане з використанням виробничих об'єктів, починаючи з моменту прибуття працівника на підприємство до моменту його відбуття, в тому числі протягом робочого та понаднормованого часу, або виконання завдань роботодавця у неробочий час, під час відпустки, у вихідні, святкові та неробочі дні;

- підготовки до початку роботи та приведення в порядок робочого місця після закінчення виробничого процесу, виконання заходів особистої гігієни, пересування територією підприємства перед початком роботи та після її закінчення;

- приїзду на роботу або з роботи на транспортному засобі, що належить підприємству, або на іншому транспортному засобі, який наданий роботодавцем;

- використання власного транспортного засобу в інтересах підприємства з дозволу або за дорученням роботодавця в установленому порядку;

- виконання дій в інтересах підприємства, на якому працює потерпілий, тобто дій, які не належать до прямих трудових обов'язків працівника (надання необхідної допомоги іншому працівникові, здійснення дій, спрямованих на запобігання аваріям або рятування людей та майна підприємства, інших дій за розпорядженням або дорученням роботодавця);

- ліквідації аварії та наслідків надзвичайної ситуації техногенного або природного характеру на виробничих об'єктах і транспортних засобах, що використовуються підприємством;

- надання необхідної допомоги або рятування людей, виконання дій, пов'язаних із запобіганням нещасним випадкам з іншими особами у процесі виконання трудових обов'язків;

- надання підприємством шефської допомоги;

- перебування у транспортному засобі або на його стоянці, на території вахтового селища, в тому числі під час змінного відпочинку, якщо настання нещасного випадку пов'язане з виконанням потерпілим трудових обов'язків або з впливом на нього небезпечних та шкідливих чинників виробничого середовища;

- прямування працівника від одного об'єкта обслуговування до іншого за затвердженими маршрутами або до будь-якого об'єкта за дорученням роботодавця;

- прямування до або з місця відрядження згідно з вимогами або завданнями, які установлені.

Крім того, визначаються пов'язаними з виробництвом нещасні

випадки, які пов'язані з раптовим погіршенням стану здоров'я працівника або його смертю внаслідок гострої серцево-судинної недостатності під час перебування на підземних роботах (видобування корисних копалин, будівництво, реконструкція, технічне переоснащення і капітальний ремонт шахт, рудників, копалень, метрополітенів, підземних каналів, тунелів та інших підземних споруд, геологорозвідувальні роботи, які проводяться під землею) або після виведення працівника на поверхню з ознаками гострої серцево-судинної недостатності, що підтверджено медичним висновком.

Медичний висновок щодо зв'язку погіршення стану здоров'я працівника з впливом на нього небезпечних та шкідливих виробничих факторів або щодо протипоказання за станом здоров'я працівника виконувати зазначену роботу видається лікувально-профілактичним закладом за місцем лікування потерпілого на запит роботодавця або голови комісії з розслідування.

Не визнаються нещасними випадками, які пов'язані з виробництвом, ті з них, що сталися з працівниками:

- за місцем постійного проживання на території польових та вахтових селищ;
- під час виконання працівниками в особистих цілях транспортних засобів, машин, механізмів, устаткування, інструментів, які належать або використовуються підприємством (крім випадків, що сталися внаслідок їх несправності);
- внаслідок отруєння алкоголем, наркотичними, токсичними або отруйними речовинами, а також внаслідок їх дії (асфіксія, інсульт, зупинка серця тощо), за наявності відповідного медичного висновку, якщо це не пов'язано із застосуванням таких речовин у виробничих процесах та порушенням вимог безпеки щодо їх зберігання і транспортування або якщо потерпілий, який перебував у стані алкогольного, токсичного або наркотичного сп'яніння, до настання нещасного випадку був відсторонений від роботи відповідно до вимог правил внутрішнього трудового розпорядку підприємства та колективного договору;
- у разі алкогольного, токсичного або наркотичного сп'яніння, що підтверджено відповідним медичним висновком, не зумовлене виробничим процесом, та є основною причиною виникнення нещасного випадку за відсутності технічних або організаційних причин його настання;
- під час скоєння злочину, що встановлено обвинувальним вироком суду;
- у разі самогубства.

Посадова особа органу Державного комітету з нагляду за охороною праці має право у разі відмови роботодавця скласти та затвердити акти за формами Н-5 та Н-1 (або форми НПВ) або незгоду потерпілого чи особи, яка представляє його інтереси, із змістом зазначених документів, видавати

обов'язкові для виконання роботодавцем або робочим органом виконавчої дирекції Фонду, у разі нещасного випадку з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, *приписи за формою Н-9* (додаток 6) щодо необхідності проведення розслідування (повторного розслідування) нещасного випадку, затвердження або перегляду затвердженого акта форми Н-5, акта форми Н-1 (або форми НПВ) та визнання або невизнання нещасного випадку таким, що пов'язаний з виробництвом, тощо.

Рішення посадової особи органу Державного комітету з нагляду за охороною праці може бути оскаржено у судовому порядку. На час розгляду справи у суді дія припису припиняється.

Роботодавець зобов'язаний у п'ятиденний термін після одержання припису за формою Н-9 видати наказ про виконання запропонованих у ньому заходів, а також притягнути до відповідальності працівників, які допустили порушення законодавства про охорону праці. Про виконання цих заходів роботодавець повідомляє письмово орган Державного комітету нагляду за з охороною праці, посадова особа якого видала припис, в установленій ним термін.

2. Спеціальне розслідування нещасних випадків

Спеціальному розслідуванню підлягають:

- нещасні випадки із смертельними наслідками;
- групові нещасні випадки, які сталися одночасно з двома і більше працівниками, незалежно від ступеня тяжкості ушкодження їх здоров'я;
- випадки смерті працівників на підприємстві;
- випадки зникнення працівників під час виконання трудових (посадових) обов'язків;
- нещасні випадки з тяжкими наслідками, в тому числі з можливою інвалідністю потерпілого.

Віднесення нещасних випадків до таких, що спричинили тяжкі наслідки, у тому числі до нещасних випадків з можливою інвалідністю потерпілого, здійснюється відповідно до Класифікатора розподілу травм за ступенем тяжкості, що затверджується Міністерством охорони здоров'я.

Про груповий нещасний випадок, нещасний випадок із смертельним наслідком, нещасний випадок з тяжким наслідком, випадок смерті працівника на підприємстві, а також випадок зникнення працівника під час виконання ним трудових (посадових) обов'язків роботодавець зобов'язаний негайно передати з використанням засобів зв'язку *повідомлення про нещасний випадок* за відповідною формою (додаток 7) до:

- територіального органу Державного комітету з нагляду за охороною праці за місцезнаходженням підприємства;
- органу прокуратори за місцем настання нещасного випадку;
- робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства;
- органу, до сфери управління якого належить підприємство (у разі його

відсутності - до місцевої державної адміністрації);

- установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство (у разі гострих професійних захворювань (отруєнь));
- первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий;
- органу з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій за місцем настання нещасного випадку.

Спеціальне розслідування нещасного випадку проводиться *комісією із спеціального розслідування нещасного випадку*, що призначається наказом керівника територіального органу Державного комітету з охорони праці за місцезнаходженням підприємства або за місцем настання нещасного випадку, якщо він стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, або внаслідок дорожньо-транспортної пригоди.

До складу спеціальної комісії залучаються:

- посадова особа територіального органу Державного комітету з нагляду за охороною праці (голова комісії);
- представник робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства або за місцем настання нещасного випадку;
- представник органу, до сфери управління якого належить підприємство, а у разі його відсутності - місцевої державної адміністрації;
- керівник (спеціаліст) служби охорони праці підприємства або інший представник роботодавця;
- представник первинної організації профспілки підприємства, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки;
- представник профспілкового органу вищого рівня;
- представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, або такої установи за місцем настання нещасного випадку, якщо він стався з особою, яка забезпечує себе роботою самостійно, (у разі розслідування випадку гострого професійного захворювання (отруєння));
- представник інспекції державного технічного нагляду Міністерства аграрної політики в тому разі, якщо нещасний випадок стався під час експлуатації зареєстрованих в інспекції сільськогосподарських машин: тракторів, самохідних шасі, самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівних і меліоративних машин, тракторних причепів, обладнання тваринницьких ферм, посівних та збиральних машин.

Крім того, необхідно відзначити, що залежно від кількості загиблих, характеру і можливих наслідків аварії до складу спеціальної комісії можуть бути включені спеціалісти державних установ з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, представники органів охорони здоров'я тощо.

Спеціальне розслідування групового нещасного випадку, під час якого

загинуло 5 і більше осіб або травмовано 10 і більше осіб, проводиться спеціальною комісією, до складу якої включаються керівники Державного комітету з нагляду за охороною праці, органу, до сфери управління якого належить підприємство, місцевого органу виконавчої влади, виконавчої дирекції Фонду, галузевого або територіального об'єднання профспілок, роботодавця, а також представники первинних організацій профспілок, членами яких є потерпілі, або уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці, якщо потерпілі не є членами профспілок, відповідного органу з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та органів охорони здоров'я.

У разі, коли Кабінетом Міністрів України прийнято спеціальне рішення щодо утворення комісії з розслідування групового нещасного випадку (аварії, що призвела до нещасних випадків), головою спеціальної комісії призначається посадова особа Державного комітету з нагляду за охороною праці.

Спеціальне розслідування нещасного випадку проводиться протягом 10 робочих днів. У разі необхідності термін спеціального розслідування може бути продовжений органом, який призначив спеціальну комісію.

Спеціальна комісія зобов'язана:

- обстежити місце, де стався нещасний випадок, одержати письмові або усні пояснення від роботодавця і його представників, посадових осіб, працівників підприємства та потерпілого, якщо це можливо, опитати інших осіб - свідків нещасного випадку та осіб, причетних до нього, тощо;
- визначити відповідність умов праці та стану її безпеки вимогам законодавства про охорону праці;
- з'ясувати обставини і причини нещасного випадку;
- визначити, чи пов'язаний нещасний випадок, що стався, з виробництвом;
- установити осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, а також розробити заходи щодо запобігання виникненню подібних нещасних випадків у подальшому.

За результатами спеціального розслідування складаються: *акти форм Н-1 та Н-5 відносно кожного потерпілого, протокол огляду місця події (додаток 8), ескіз місця нещасного випадку (додаток 9), протокол опитування потерпілих свідків та інших осіб, причетних до нещасного випадку (додаток 10).*

Орган, до сфери управління якого належить підприємство, а у разі його відсутності - місцева державна адміністрація, після одержання матеріалів спеціального розслідування повинні розглянути обставини і причини нещасного випадку і за результатами розгляду розробити заходи щодо попередження подібних випадків у майбутньому.

За зверненням Державного комітету з нагляду за охороною праці та його територіальних відділень органи прокуратури надають їм інформацію

про рішення, що прийняті на підставі розгляду матеріалів спеціального розслідування.

У разі виявлення під час проведення спеціального розслідування ознак злочину керівники Державного комітету з нагляду за охороною праці та його територіальних органів зобов'язані передати в установленому порядку матеріали органам прокуратури для притягнення винних осіб до відповідальності.

3. Звітність та інформація про нещасні випадки, аналіз їх причин

Роботодавець на підставі актів форм Н-1 та НПВ подає на адресу відповідних організацій державну статистичну звітність про потерпілих за формою, затвердженою Державним комітетом статистики, та несе повну відповідальність за її достовірність.

Роботодавець зобов'язаний проводити аналіз причин нещасних випадків за підсумками кварталу, півріччя і року та розробляти і, головне, виконувати заходи щодо запобігання подібним випадкам у подальшому.

Органи, до сфери управління яких належать підприємства, а також місцеві державні адміністрації зобов'язані на підставі актів форми Н-1 проводити аналіз обставин і причин нещасних випадків за підсумками кожного півріччя і року в цілому, доводити його результати до відома підприємств, що належать до сфери їх управління, а також розробляти і виконувати заходи щодо попередження виникнення подібних випадків у майбутньому.

Органи державного управління охороною праці, органи державного нагляду за охороною праці, виконавча дирекція Фонду та її робочі органи, а також: профспілки в межах своєї компетенції перевіряють ефективність роботи з профілактики нещасних випадків.

Підприємства та органи, до сфери управління яких вони належать, а також робочі органи виконавчої дирекції Фонду здійснюють облік усіх нещасних випадків.

Державний комітет з нагляду за охороною праці, інші центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації проводять оперативний облік нещасних випадків, які підлягають спеціальному розслідуванню.

Органи державної пожежної охорони ведуть облік осіб, які постраждали під час пожеж, установи державної санітарно-епідеміологічної служби та робочі органи виконавчої дирекції Фонду - облік осіб, які постраждали внаслідок виникнення гострих професійних захворювань (отруєнь).

Збирання статистичних даних та розроблення форм державної статистичної звітності про осіб, які постраждали від нещасних випадків на підприємствах, здійснюють *органи державної статистики.*

4. Розслідування випадків хронічних професійних захворювань і отруєнь

Усі виявлені випадки хронічних професійних захворювань і отруєнь в обов'язковому порядку підлягають розслідуванню.

Професійний характер захворювання визначається *експертною комісією* у складі спеціалістів спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу згідно з переліком, що затверджується Міністерством охорони здоров'я. У разі необхідності до роботи експертної комісії залучаються спеціалісти (представники) підприємства, робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки.

Віднесення захворювання до професійного проводиться відповідно до *процедури встановлення зв'язку захворювання з умовами праці* згідно з додатком 11.

Зв'язок професійного захворювання з умовами праці працівника визначається на підставі клінічних даних та результатів санітарно-гігієнічної характеристики умов праці, що встановлюється установою державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, де працює хворий, за участю спеціалістів (представників) підприємства, первинної організації профспілки, членом якої є хворий, або уповноваженої найманими працівниками особи з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки, та робочого органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

Санітарно-гігієнічна характеристика умов праці видається у відповідь на запит керівника лікувально-профілактичного закладу, що обслуговує підприємство, або спеціаліста з професійної патології міста (області, Автономної Республіки Крим), завідувача відділення професійної патології міської (обласної, Автономної Республіки Крим) клінічної лікарні.

Порядок та вимоги до складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці затверджуються Міністерством охорони здоров'я.

У разі підозри на виникнення професійного захворювання лікувально-профілактичний заклад направляє працівника з відповідними документами, перелік яких визначено процедурою встановлення зв'язку захворювання з умовами праці, на консультацію до головного спеціаліста з професійної патології міста (області, Автономної Республіки Крим).

Для встановлення діагнозу і зв'язку захворювання з впливом шкідливих виробничих факторів та трудового процесу головний (штатний або позаштатний) спеціаліст з професійної патології міста, області, Автономної Республіки Крим направляє хворого до спеціалізованого

лікувально-профілактичного закладу. До подібного закладу для встановлення діагнозу направляється також хворий, який проходив обстеження в науково-дослідному інституті медичного профілю.

Спеціалізовані лікувально-профілактичні заклади проводять амбулаторне та стаціонарне обстеження працівників за відповідним направленням. Відповідальність за встановлення діагнозу щодо хронічних професійних захворювань, перелік яких визначено Кабінетом Міністрів України, покладається на керівників цих закладів.

Перелік спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, що мають право встановлювати діагноз професійних захворювань, один раз на кожні п'ять років переглядається та затверджується Міністерством охорони здоров'я.

У спірних випадках для остаточного вирішення питання про наявність професійного захворювання особа направляється до *Інституту медицини праці Академії медичних наук України (м. Київ)*. У разі незгоди хворого або роботодавця з рішенням Інституту щодо встановлення діагнозу і зв'язку захворювання із впливом шкідливих виробничих факторів та трудового процесу воно може бути оскаржено у судовому порядку.

5. Повідомлення про професійні захворювання та порядок розслідування причин виникнення професійного захворювання

Спеціалізованими лікувально-профілактичними закладами відносно кожного хворого складається *повідомлення про професійне захворювання за формою П-3* (додаток 12). Протягом трьох діб після встановлення діагнозу це повідомлення надсилається роботодавцю та керівнику підприємства, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до виникнення професійного захворювання, установі державної санітарно-епідеміологічної служби, що обслуговує підприємство, а також робочому органу виконавчої дирекції Фонду за місцезнаходженням підприємства.

У разі реорганізації підприємства, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до настання професійного захворювання, зазначене повідомлення надсилається його правонаступнику.

Роботодавець організовує розслідування причин виникнення професійного захворювання та відповідним наказом призначає *комісію з розслідування причин виникнення професійного захворювання*, до складу якої входять представник установи державної санітарно-епідеміологічної служби, що обслуговує підприємство (голова комісії), представники лікувально-профілактичного закладу, що обслуговує підприємство, підприємства, працівником якого є потерпілий, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманим працівниками особа з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки, а також представники робочого органу виконавчої дирекції

Фонду за місцезнаходженням підприємства. У разі потреби до розслідування можуть залучатися представники інших органів.

Розслідування випадку професійного захворювання проводиться протягом десяти робочих днів після надходження повідомлення за формою П-3.

У розслідуванні причин професійного захворювання інфекційної та паразитарної етіології обов'язково беруть участь фахівці з епідеміології та паразитології установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство.

У разі потреби, за поданням голови комісії з розслідування, роботодавець продовжує, але не більше ніж на один місяць, термін розслідування. Копія наказу надсилається всім членам комісії.

Розслідування причин виникнення двох та більше професійних захворювань, на які страждає одна особа, проводиться із встановленням професійного характеру цих захворювань за наявності відповідного повідомлення.

В акті розслідування зазначається, чи було раніше у цієї особи виявлено професійне захворювання, формулюється діагноз та встановлюється рік його виявлення.

Роботодавець зобов'язаний надати комісії із розслідування дані щодо результатів санітарно-гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, важкості та напруженості праці на робочому місці, нормативні документи (ДСТУ, Санітарні норми і правила тощо), технологічні регламенти виробництва та відомості про професійні обов'язки працівника, забезпечити комісію приміщенням, транспортними засобами і засобами зв'язку, організувати друкування, розмноження та оформлення у необхідній кількості матеріалів розслідування.

У разі відсутності результатів санітарно-гігієнічних досліджень факторів виробничого середовища і трудового процесу, важкості та напруженості праці на робочому місці, шкідливі виробничі фактори на якому призвели до виникнення професійного захворювання, роботодавець за власні кошти негайно має організувати проведення необхідних досліджень. Якщо робоче місце потерпілого не збереглося, використовуються результати дослідження факторів виробничого середовища і трудового процесу та санітарно-гігієнічна характеристика аналогічного робочого місця.

Комісія із розслідування зобов'язана:

- розробити план розслідування причин виникнення професійного захворювання;
- розподілити функції між членами комісії;
- розглянути питання про необхідність залучення до її роботи експертів за відповідними профілями;

- здійснити розслідування обставин та причин виникнення професійного захворювання;
- скласти акт розслідування професійного захворювання за формою П-4 (додаток 13), в якому відобразити заходи щодо запобігання розвитку професійного захворювання та забезпечення нормалізації умов праці, а також установити осіб, які не виконали відповідні вимоги законодавства про охорону праці та забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.

У разі, коли роботодавець або інші члени комісії відмовляються підписати акт форми П-4, про це складається відповідний документ, який є невід'ємною його частиною.

Акт форми П-4 затверджує головний Державний санітарний лікар області (міста, району), на водному, повітряному та залізничному транспорті, Міністерств оборони та внутрішніх справ, служби безпеки України, адміністрації Державної прикордонної служби, Державного лікувально-оздоровчого управління, якому підпорядкована установа державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство.

Комісія з розслідування проводить гігієнічну оцінку умов праці працівника за матеріалами раніше проведених атестацій робочих місць, результатів обстежень і досліджень, проведених відповідними установами державної санітарно-епідеміологічної служби або санітарними лабораторіями, атестованими в установленому порядку Міністерством охорони здоров'я, вивчає приписи органів державного нагляду за охороною праці, подання посадових осіб, робочих органів виконавчої дирекції Фонду, інструкції з охорони праці, акти проходження планових періодичних медичних оглядів, накази та розпорядження адміністрації підприємства про порушення працівниками вимог правил та інструкцій з охорони праці, термінів проходження періодичних медичних оглядів, картки обліку індивідуальних доз опромінення на робочих місцях джерелами іонізуючого випромінювання, одержує письмові пояснення посадових осіб та інших працівників з питань, пов'язаних з розслідуванням причин професійного захворювання.

Акт форми П-4 складається комісією з розслідування у 6 примірниках протягом трьох днів після закінчення розслідування та надсилається роботодавцем потерпілому, лікувально-профілактичному закладу, що обслуговує підприємство, робочому органу виконавчої дирекції Фонду та первинній організації профспілки, членом якої є потерпілий або уповноважений найманими працівниками особи з питань охорони праці, якщо потерпілий не є членом профспілки. Примірник акта надсилається установі державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство, для аналізу і контролю за виконанням запобіжних заходів.

Роботодавець зобов'язаний у п'ятиденний термін після закінчення розслідування причин професійного захворювання розглянути його матеріали та видати наказ про заходи щодо запобігання професійним захворюванням у подальшому, а також про притягнення до відповідальності осіб, з вини яких допущено порушення санітарних правил і норм, що призвели до виникнення професійного захворювання.

У разі втрати працівником працездатності внаслідок професійного захворювання лікувально-профілактичний заклад, що обслуговує підприємство, працівником якого є потерпілий, направляє потерпілого на медико-соціальну експертну комісію для встановлення ступеня втрати ним професійної працездатності.

Контроль за своєчасністю та об'єктивністю розслідування причин професійних захворювань, документальним оформленням і виконанням заходів щодо усунення причин здійснюють установи державної санітарно-епідеміологічної служби, робочі органи виконавчої дирекції Фонду, профспілки та уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці відповідно до їх компетенції.

6. Реєстрація та облік професійних захворювань

Реєстрація та облік професійних захворювань ведеться у спеціальному журналі (додаток 14):

- на підприємстві, в робочих органах виконавчої дирекції Фонду та в установах державної санітарно-епідеміологічної служби, на підставі повідомлень про професійні захворювання та актів форми П-4;
- в лікувально-профілактичних закладах на підставі медичної картки амбулаторного хворого, виписки з історії хвороби, діагнозу, встановленого під час обстеження в стаціонарі, а також повідомлення про професійне захворювання.

До журналу також вносяться дані щодо працездатності кожного працівника, у якого виявлено професійне захворювання.

У разі виявлення кількох професійних захворювань потерпілий реєструється в журналі один раз із зазначенням усіх діагнозів.

Установи державної санітарно-епідеміологічної служби на підставі актів форми П-4 складають карти форми П-5, які зберігаються протягом 45 років в цих установах та в Міністерстві охорони здоров'я.

7. Розслідування аварій

Розслідування проводиться у тому разі, коли сталася: *аварія першої категорії*, внаслідок якої:

- загинуло 5 і більше або травмовано 10 і більше осіб;
- спричинено викид отруйних, радіоактивних або небезпечних речовин за межі санітарно-захисної зони підприємства;
- більше ніж у 10 разів збільшилася концентрація забруднювальних речовин у навколишньому середовищі;

- зруйновано будівлі, споруди або основні конструкції об'єкта, що створило загрозу для життя і здоров'я працівників підприємства або населення;

або аварія другої категорії, внаслідок якої:

- загинуло до 5 або травмовано від 4 до 10 осіб;
- зруйновано будівлі, споруди або основні конструкції об'єкта, що створило загрозу для життя і здоров'я працівників цеху, дільниці підприємства з чисельністю працівників понад 100 чоловік.

Особа, яка є свідком аварії, повинна негайно повідомити про аварію безпосереднього керівника робіт або іншу посадову особу підприємства, які зобов'язані проінформувати роботодавця.

Роботодавець або особа, яка керує виробництвом під час зміни, зобов'язані діяти згідно з планом ліквідації аварії, вжити першочергових заходів для рятування потерпілих і надання їм медичної допомоги, запобігання подальшому розвитку аварії, встановлення меж небезпечної зони та обмеження доступу до неї людей.

Роботодавець зобов'язаний негайно повідомити про аварію територіальний орган Державного комітету з нагляду за охороною праці, орган, до сфери управління якого належить підприємство, відповідну місцеву державну адміністрацію, штаб цивільної оборони та управління з надзвичайних ситуацій, прокуратуру за місцем виникнення аварії і відповідний профспілковий орган, а в разі травмування або загибелі працівників також відповідний робочий орган виконавчої дирекції фонду.

Якщо з приводу розслідування аварії, що спричинила нещасні випадки, не прийнято спеціальне рішення Кабінету Міністрів України, розслідування проводиться комісіями, які утворюються:

- у разі аварії першої категорії, згідно з наказом центрального органу виконавчої влади або відповідно до розпорядження місцевої державної адміністрації за погодженням з відповідними органами державного нагляду за охороною праці та Міністерством з надзвичайних ситуацій;
- у разі аварії другої категорії, згідно з наказом керівника органу, до сфери управління якого належить підприємство, або відповідно до розпорядження місцевої державної адміністрації за погодженням з відповідними органами державного нагляду за охороною праці та Міністерства з надзвичайних ситуацій.

Головою комісії призначається представник органу, до сфери управління якого належить підприємство, або представник органу Державного комітету з нагляду за охороною праці.

У ході розслідування комісія визначає характер аварії, з'ясовує обставини і причини, встановлює факти порушення вимог законодавства про охорону праці, цивільної оборони, правил експлуатації устаткування та технологічних регламентів, визначає якість виконання будівельно-монтажних робіт або окремих вузлів і конструкцій, їх відповідність

вимогам технічних і нормативних документів та проекту, встановлює осіб, що несуть безпосередню відповідальність за виникнення аварії, визначає заходи щодо ліквідації її наслідків та запобігання таким випадкам у майбутньому.

Комісія зобов'язана протягом десяти робочих днів розслідувати обставини і причини аварії та скласти *акт за формою Н-5*. Шкода, заподіяна аварією, визначається з урахуванням *відомостей щодо матеріальних втрат* (додаток 15).

Облік аварій реєструється у *спеціальному журналі* (додаток 16). Залежно від характеру аварії у разі потреби зазначений термін може бути продовжений органом, який утворив комісію, з метою проведення додаткових досліджень або додаткової експертизи.

За результатами розслідування аварії роботодавець видає наказ, яким на підставі висновків комісії затверджує заходи щодо запобігання подібним аваріям в подальшому і притягає згідно із законодавством до відповідальності працівників за порушення вимог законодавства про охорону праці.

Роботодавець згідно з вимогами законодавства з питань захисту населення і території від надзвичайних ситуацій та охорони праці затверджує:

- *план запобігання надзвичайним ситуаціям*, у якому визначаються можливі аварії та інші надзвичайні ситуації техногенного або природного характеру, прогнозуються їх наслідки та передбачаються заходи, спрямовані на їх ліквідацію, встановлюються терміни виконання цих заходів, а також обґрунтовується потреба в силах і засобах, що залучаються:

- *план ліквідації аварій (надзвичайних ситуацій)*, в якому визначаються всі можливі аварії та інші надзвичайні ситуації, дії посадових осіб і працівників підприємства у разі їх настання, обов'язки особового складу аварійно-рятувальних служб або працівників інших підприємств, які залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій.

Роботодавець зобов'язаний проаналізувати причини аварії та розробити заходи щодо запобігання таким випадкам у майбутньому.

Слід відзначити і те, що посадові особи, які проводили розслідування нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, несуть пряму відповідальність згідно з вимогами законодавства за своєчасне і об'єктивне їх розслідування та обґрунтованість прийнятих рішень.

Додатки

до "Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві" відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2004 р. N 1112

Додаток 1

(найменування лікувально-профілактичного

закладу,

ініціали та прізвище керівника)

(найменування підприємства,

ініціали та прізвище керівника)

ЕКСТРЕНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

**про звернення потерпілого з посиланням на нещасний
випадок на виробництві**

1. Прізвище, ім'я та по батькові потерпілого _____

2. Вік _____
(роки, місяці)

3. Місце проживання _____

4. Найменування і місцезнаходження підприємства, працівником якого є потерпілий _____

5. Попередній діагноз _____

6. Дата: захворювання _____ 20__ р.
встановлення діагнозу _____ 20__ р.
госпіталізації _____ 20__ р.

7. Місце госпіталізації _____
(найменування лікувально-

профілактичного закладу)

8. Шкідливий виробничий фактор, який спричинив захворювання (отруєння) _____

9. Дата і час передачі первинної інформації _____

(посада особи, яка

(підпис) (ініціали та прізвище)

надіслала повідомлення)

(посада особи, яка

(підпис) (ініціали та прізвище)

одержала повідомлення)

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада роботодавця або керівника органу,
який призначив комісію)

(підпис) (ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.

МП

АКТ
(спеціального) розслідування нещасного
випадку (аварії), що стався (сталася)

_____ 20__ р. о ____ год. ____ хв.

на _____
(найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ,
найменування органу, до сфери управління якого належить
підприємство)

_____ (дата складення акта) _____ (місце складення акта)
Комісія, призначена наказом від _____ 20__ р. N _____

_____ (найменування органу, який утворив комісію)
у складі голови _____
(прізвище, ім'я та по батькові) _____ (посада, місце роботи)

членів комісії: _____
(прізвище, ім'я та по батькові) _____ (посада, місце роботи)

за участю: _____
прізвище, ім'я та по батькові) _____ (посада, місце роботи)

провела у період з _____ 20__ р. по _____ 20__ р.
(спеціальне) розслідування нещасного випадку (аварії), що
стався (сталася) _____
(місце події, кількість потерпілих,

у тому числі із смертельним наслідком)

1. Відомості про потерпілого (потерпілих)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, професія)

(посада), стаж роботи - загальний, у тому числі на підприємстві, за професією; дата проходження навчання, інструктажу, перевірки знань з охорони праці, первинного та періодичного медичного огляду, професійного добору; наслідки нещасного випадку)

(відомості про членів сім'ї, які перебувають на утриманні потерпілого, - прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, ступінь родинного зв'язку, рід занять, - у разі нещасного випадку із смертельним наслідком)

2. Характеристика об'єкта, ділянки та місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

(стисла характеристика об'єкта, ділянки та місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія), із зазначенням відомостей про проектний, затверджений та фактичний режим роботи об'єкта (устаткування) до настання нещасного випадку (аварії) (стан об'єкта (ділянки), устаткування (конструкцій) і матеріалів перед нещасним випадком (аварією); висновок про їх відповідність нормативним вимогам)

(відомості про аналогічні нещасні випадки (аварії) на підприємстві)

(опис організації на підприємстві роботи з охорони праці та її недоліків (зазначаються тільки у разі групового нещасного випадку та нещасного випадку із смертельним наслідком)

3. Обставини, за яких стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

(опис подій, що сталися, робіт, що проводилися до нещасного

випадку (аварії), їх процесу з початку зміни із зазначенням керівника робіт, його вказівок, дій потерпілого (потерпілих) та інших осіб, причетних до настання нещасного випадку (аварії) (послідовний виклад подій із зазначенням небезпечних та шкідливих виробничих факторів, які впливали на потерпілого, перелік машин, інструментів, устаткування, експлуатація яких призвела до нещасного випадку, небезпечних умов і небезпечних дій потерпілого або інших осіб, характеру аварії) (перелік заходів, вжитих відповідно до плану ліквідації наслідків нещасного випадку (аварії), надзвичайної ситуації або плану локалізації аварійних ситуацій)

4. Причини нещасного випадку (аварії)

(основні технічні, організаційні та психофізіологічні причини нещасного випадку (аварії), включаючи перевищення гранично допустимих концентрацій (рівнів) небезпечних і шкідливих виробничих факторів, невідповідність засобів колективного, індивідуального та медичного захисту встановленим вимогам та їх недостатність (якщо це вплинуло на подію) (узагальнені результати перевірки стану охорони праці на підприємстві, проведеної органами державного нагляду за охороною праці та іншими органами - тільки у разі групового нещасного випадку та нещасного випадку із смертельним наслідком)

5. Заходи щодо усунення причин виникнення нещасного випадку (аварії)

(заходи щодо усунення безпосередніх причин виникнення

нещасного випадку і запобігання подібним випадкам)

(заходи щодо ліквідації наслідків аварії - у разі

необхідності)

б. Висновок комісії

(нещасний випадок вважається (не вважається) пов'язаним з

виробництвом)

(складається акт форми Н-1 або форми НПВ, картка форми П-5 - у

разі гострого професійного захворювання (отруєння)

(відомості про осіб, у тому числі потерпілого, працівників

іншого підприємства або сторонніх осіб, дії або бездіяльність

яких призвели до нещасного випадку (аварії), перелік порушень

вимог законодавства про охорону праці, посадових інструкцій

тощо (із зазначенням статей, розділів, пунктів)

(пропозиції щодо притягнення до відповідальності осіб, дії або

бездіяльність яких призвели до нещасного випадку (аварії)

(запис про зустріч членів комісії із розслідування з

потерпілими або членами їх сімей чи особами, які представляють

їх інтереси, з метою розгляду питань щодо розв'язання

соціальних проблем, які виникли внаслідок нещасного випадку,

пропозиції щодо їх розв'язання відповідними органами,

роз'яснення потерпілим (членам їх сімей, особам, які

представляють їх інтереси) прав у зв'язку з

настанням нещасного випадку)

7. Перелік матеріалів, що додаються

Голова комісії	_____	_____
	(підпис)	(ініціали та прізвище)
Члени комісії	_____	_____
	(підпис)	(ініціали та прізвище)
	_____	_____
	_____	_____

**ПОЯСНЕННЯ
для заповнення акта форми Н-5**

Пункт 1. У разі групового нещасного випадку зазначаються відомості про кожного потерпілого.

Відомості про членів сім'ї, які перебувають на утриманні потерпілого можуть бути викладені у формі таблиці.

Пункт 2. Якщо нещасний випадок стався внаслідок аварії, зазначаються категорія аварії, обсяги втрати продукції (у натуральному виразі та в гривнях), розмір матеріальних втрат, спричинених аварією (в гривнях).

Пункт 4. Після викладення кожної причини відзначається, які вимоги законодавства про охорону праці та захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, інструкцій з безпечного ведення робіт і посадових інструкцій було порушено (із зазначенням статті, розділу, пункту тощо).

Пункт 5. Заходи щодо усунення причин настання нещасного випадку (аварії) можуть бути викладені у формі таблиці або перелічені у тексті із зазначенням строків і відповідальних за їх виконання.

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада роботодавця або керівника,_____
який призначив комісію)_____
(підпис)_____
(ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.

МП

АКТ № _____

про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом_____
(прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)_____
(місце проживання потерпілого)1. Дата і час настання нещасного випадку _____
(число, місяць, рік)_____
(год., хв.)

2. Найменування підприємства, працівником якого є потерпілий _____

Місцезнаходження підприємства, працівником якого є потерпілий:
Автономна Республіка Крим, область _____
район _____

населений пункт _____

форма власності _____

Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____

Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника) у Фонді
соціального страхування від нещасних випадків на виробництві
та професійних захворювань:

реєстраційний номер страхувальника _____

дата реєстрації _____

найменування основного виду діяльності та його код згідно із
Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД) _____

встановлений клас професійного ризику виробництва _____

Найменування і місцезнаходження підприємства, де стався
нещасний випадок _____

Цех, дільниця, місце, де стався нещасний випадок _____

3. Відомості про потерпілого:

стать: чоловіча, жіноча _____

число, місяць, рік народження _____

професія (посада) _____

розряд (клас) _____

стаж роботи загальний _____

стаж роботи за професією (посадою) _____
ідентифікаційний код _____

4. Проведення навчання та інструктажу з охорони праці:
навчання за професією чи роботою, під час виконання якої
стався нещасний випадок _____

(число, місяць, рік)

проведення інструктажу:

вступного _____

(число, місяць, рік)

первинного _____

(число, місяць, рік)

повторного _____

(число, місяць, рік)

цільового _____

(число, місяць, рік)

перевірка знань за професією чи видом роботи, під час
виконання якої стався нещасний випадок (для робіт підвищеної
небезпеки)

_____ (число, місяць, рік)

Робота в умовах дії шкідливих або небезпечних факторів _____

5. Проходження медичного огляду:

попереднього _____

(число, місяць, рік)

періодичного _____

(число, місяць, рік)

6. Обставини, за яких стався нещасний випадок

Вид події _____

Шкідливий або небезпечний фактор та його значення _____

7. Причини нещасного випадку:

основна _____

супутні: _____

8. Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби,
експлуатація яких призвела до нещасного випадку _____

(найменування, тип, марка, рік випуску, підприємство-

виготовлювач)

9. Діагноз згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу _____

Перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння _____
(так, ні)

10. Особи, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці: _____

(прізвище, ім'я та по батькові, професія, посада, підприємство, порушення вимог законодавства про охорону праці із зазначенням статей, розділів, пунктів тощо)

11. Свідки нещасного випадку _____

(прізвище, ім'я та по батькові, постійне місце проживання)

12. Заходи щодо усунення причин нещасного випадку

Номер п/п	Найменування заходу	Строк виконання	Виконавець	Відмітка про виконання
-----------	---------------------	-----------------	------------	------------------------

Голова комісії	_____ (посада)	_____ (підпис)	_____ (ініціали та прізвище)	
----------------	----------------	----------------	------------------------------	--

Члени комісії	_____ (посада)	_____ (підпис)	_____ (ініціали та прізвище)	
---------------	----------------	----------------	------------------------------	--

_____ 20__ р.

**ПОЯСНЕННЯ
для заповнення актів форми Н-1 та форми НПВ**

Акт складається з текстової і кодової частин, які заповнюються відповідно до міжгалузевих, галузевих класифікаторів з використанням установлених термінів.

Коди зазначаються в клітинках.

Кодування відомостей актів форми Н-1 та форми НПВ обов'язкове.

Пункт 1. У першому рядку число та місяць кодуються відповідно до їх порядкових номерів, а рік - двома останніми цифрами, наприклад:

дата "1 грудня 1998 р." кодується так:-----
| 0 | 1 | 1 | 2 | 9 | 8 |

У другому рядку зазначається і кодується час, коли стався нещасний випадок, наприклад:

час "22 год. 30 хв." кодується так: -----
 | 2 | 2 | 3 | 0 |

Пункт 2. Найменування підприємства кодується відповідно до Єдиного державного реєстру підприємств і організацій України (ЄДРПОУ).

Адреса підприємства кодується відповідно до Класифікатора об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ).

Найменування органу, до сфери управління якого належить підприємство, кодується відповідно до загального міжгалузевого класифікатора "Система позначення органів державного управління (СПОДУ) 1.74.001".

Назва цеху, дільниці кодується відповідно до галузевого класифікатора (кодіфікатора), а якщо його немає, зазначається назва цеху, дільниці відповідно до затвердженого переліку підрозділів підприємства.

Стать кодується так: 1 - чоловіча, 2 - жіноча.

Зазначається число, місяць і рік народження, а кодується число повних років потерпілого на час настання нещасного випадку.

Наприклад: 45 років - -----
45

Професія (посада), розряд (клас) записуються і кодуються відповідно до Державного класифікатора професій (ДК-003-95).

У разі, коли потерпілий має кілька професій, зазначається та, під час роботи за якою стався нещасний випадок.

Зазначається і кодується число повних років стажу роботи (загального, за основною професією (посадою), на яку оформлений потерпілий, за виконуваною роботою, під час якої стався нещасний випадок.

Наприклад:
20 років - -----
20
15 років - -----
15

5 років - -----
5

Якщо стаж не досягає року, в текстовій частині зазначається кількість місяців (днів), а кодується, наприклад, так:

9 місяців 2 дні - -----
00

Пункт 4. Заповнюється відповідно до Типового положення про навчання з питань охорони праці, затвердженого наказом Держнаглядохоронпраці, дата кодується, як в пункті 1.

Наприклад:

04.12.95 - дата проведення (завершення) навчання за професією, вступного, первинного, повторного або цільового інструктажу, останньої перевірки знань з охорони праці -

| 0 | 4 | 1 | 2 | 9 | 5 |

У разі відсутності даних для заповнення будь-якої позиції навпроти неї ставляться нулі - -----

00

Пункт 5. Заповнюється відповідно до Положення про медичний огляд працівників певних категорій, затвердженого наказом МОЗ. Дата кодується, як в пункті 1.

Пункт 6. Під час опису обставин нещасного випадку дається стисла характеристика умов праці та дій потерпілого, викладається послідовність подій, що відбувалися перед настанням нещасного випадку, описується процес праці, а також зазначається, хто керував роботою або організував її.

Відомості про вид події зазначаються і кодуються відповідно до розділу 1, наведеного нижче класифікатора.

Відомості про шкідливий або небезпечний фактор та його значення зазначаються відповідно до ГОСТ 12.0.003 "Небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація".

Шкідливий фактор кодується відповідно до класифікатора N 6, затвердженого наказом МОЗ.

Пункт 7. Зазначаються і кодуються три причини нещасного випадку відповідно до розділу 2, наведеного нижче класифікатора. Основна причина нещасного випадку зазначається і кодується першою.

Якщо причин нещасного випадку більше ніж три, інші причини зазначаються лише у текстовій частині акта.

Пункт 8. Устаткування кодується відповідно до розділу 3, наведеного нижче класифікатора.

Наприклад:

верстати металорізальні - -----

| 381 |

|----|

устаткування гірничошахтне - | 314 |

Пункт 9. Діагноз зазначається згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу і кодується відповідно до Міжнародної статистичної класифікації хвороб та споріднених проблем здоров'я (МХК-10).

У разі перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння кодується - -----

| 1 |

Запис робиться на підставі висновку, що складається лікарем, який проводив огляд потерпілого.

Пункт 10. Зазначаються посадові особи і працівники, у тому числі потерпілий, працівники іншого підприємства або сторонні особи, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці і дії чи бездіяльність яких стали основною або супутньою причиною нещасного випадку (відповідно до пункту 7).

Закони та інші нормативно-правові акти про охорону праці кодуються відповідно до Державного реєстру міжгалузевих і галузевих нормативних актів про охорону праці.

Пункт 12. Зазначається кожний захід окремо. Не слід вносити до цього пункту заходи щодо накладення стягнень.

КЛАСИФІКАТОР

1. Вид події, що призвела до нещасного випадку

- 01 - дорожньо-транспортна пригода, у тому числі:
 - 01.1 - наїзд транспортних засобів;
- 02 - падіння потерпілого, у тому числі:
 - 02.1 - під час пересування;
 - 02.2 - з висоти;
 - 02.3 - в колодязь, ємність, яму тощо;
- 03 - падіння, обрушення, обвалення предметів, матеріалів, породи, ґрунту тощо, у тому числі:
 - 03.1 - обрушення, обвалення будівель, споруд та їх елементів;
 - 03.2 - обвалення та обрушення породи, ґрунту тощо;
- 04 - дія предметів та деталей, що рухаються, розлітаються, обертаються, у тому числі:
 - 04.1 - дія рухомих і обертових деталей обладнання, машин і механізмів;
 - 04.2 - дія предметів, що розлітаються в результаті вибуху або руйнування приладів, посудин, які перебувають під тиском, у вакуумі.
- 05 - ураження електричним струмом, у тому числі:
 - 05.1 - у разі доторкання до ліній електропередачі та обірваних проводів.
- 06 - дія підвищених температур (крім пожеж);
- 07 - дія шкідливих і токсичних речовин;
- 08 - дія іонізуючого випромінювання;
- 09 - показники важкості праці;
- 10 - показники напруженості праці;
- 11 - ушкодження внаслідок контакту з тваринами, комахами, іншими представниками фауни, а також флори;
- 12 - утоплення;
- 13 - асфіксія;
- 14 - навмисне вбивство або травма, заподіяна іншою особою;

- 15 - стихійне лихо;
- 16 - пожежа;
- 17 - вибух;
- 18 - інші види подій.

2. Причини нещасного випадку

Технічні:

- 01 - конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність засобів виробництва;
- 02 - конструктивні недоліки, недосконалість, недостатня надійність транспортних засобів;
- 03 - неякісне розроблення або відсутність проектної документації на будівництво, реконструкцію виробничих об'єктів, будівель, споруд, обладнання, устаткування тощо;
- 04 - неякісне виконання будівельних робіт;
- 05 - недосконалість технологічного процесу, його невідповідність вимогам безпеки;
- 06 - незадовільний технічний стан:
 - 06.1 - виробничих об'єктів, будинків, споруд, території;
 - 06.2 - засобів виробництва;
 - 06.3 - транспортних засобів;
- 07 - незадовільний стан виробничого середовища (перевищення гранично допустимих концентрацій (рівнів) небезпечних та шкідливих виробничих факторів);
- 08 - інші причини.

Організаційні:

- 09 - незадовільне функціонування, недосконалість або відсутність системи управління охороною праці;
- 10 - недоліки під час навчання безпечним прийомам праці, у тому числі:
 - 10.1 - відсутність або неякісне проведення інструктажу;
 - 10.2 - допуск до роботи без навчання та перевірки знань з охорони праці;
- 11 - неякісне розроблення, недосконалість інструкцій з охорони праці або їх відсутність;
- 12 - відсутність у посадових інструкціях визначення функціональних обов'язків з питань охорони праці;
- 13 - порушення режиму праці та відпочинку;
- 14 - відсутність або неякісне проведення медичного обстеження (профвідбору);
- 15 - невикористання засобів індивідуального захисту через незабезпеченість ними;
- 16 - виконання робіт з відключеними, несправними засобами колективного захисту, системами сигналізації, вентиляції, освітлення тощо;
- 17 - залучення до роботи працівників не за спеціальністю (професією);
- 18 - порушення технологічного процесу;
- 19 - порушення вимог безпеки під час експлуатації обладнання, устаткування, машин, механізмів тощо;

20 - порушення вимог безпеки під час експлуатації транспортних засобів;

21 - порушення правил дорожнього руху;

22 - нестосування засобів індивідуального захисту (за їх наявності);

23 - нестосування засобів колективного захисту (за їх наявності);

24 - порушення трудової і виробничої дисципліни, у тому числі:

24.1 - невиконання посадових обов'язків;

24.2 - невиконання вимог інструкцій з охорони праці;

25 - інші причини.

Психофізіологічні:

26 - алкогольне, наркотичне сп'яніння, токсикологічне отруєння

27 - низька нервово-психічна стійкість;

28 - незадовільні фізичні дані або стан здоров'я;

29 - незадовільний психологічний клімат у колективі;

30 - травмування внаслідок протиправних дій інших осіб;

31 - інші причини.

3. Обладнання, устаткування, машини, механізми, транспортні засоби, експлуатація яких призвела до нещасного випадку

311 - устаткування енергетичне;

313 - устаткування для чорної та кольорової металургії;

314 - устаткування гірничошахтне;

315 - устаткування підіймально-транспортне (крани);

316 - устаткування підіймально-транспортне (конвеєри);

317 - устаткування підіймально-транспортне (крім кранів і конвеєрів);

318 - устаткування і рухомий склад залізниць;

331 - машини електричні малої потужності;

332 - електродвигуни змінного струму потужністю від 0,25 кВт і більше;

334 - електродвигуни вибухозахищені, врубово-комбайнові і електробури;

336 - машини електричні постійного струму;

337 - генератори змінного струму, перетворювачі, підсилювачі електромашинні, електростанції та електроагрегати живлення;

338 - машини електричні великі, агрегати електромашинні, турбо- і гідрогенератори;

341 - трансформатори і трансформаторне устаткування, апаратура високовольтна, силова перетворювальна техніка, прилади силові напівпровідникові, детектори ядерного і нейтронного випромінювання, електрохімічні перетворювачі інформації;

342 - апарати електричні напругою до 1000 В;

343 - комплектне обладнання напругою до 1000 В;

344 - устаткування спеціальне технологічне, шинопроводи низької напруги;

345 - електротранспорт (крім засобів міського транспорту і мотор-вагонних поїздів), електроустаткування для електротранспорту і підіймально-транспортних машин;

346 - устаткування світлотехнічне і вироби електроустановлювальні, лампи електричні, вироби культурно-побутового призначення і широкого вжитку;

348 - джерела струму хімічні, фізичні, генератори електрохімічні та термоелектричні;

361 - устаткування хімічне і запасні частини до нього;

362 - устаткування для переробки полімерних матеріалів і запасні частини до нього;

363 - насоси (відцентрові, парові та привідні поршневі);

364 - устаткування кисневе, криогенне, компресорне, холодильне, для газополуменевої обробки металів, насоси, агрегати вакуумні і високовакуумні, комплектні технологічні лінії, установки та агрегати;

365 - устаткування целюлозно-паперове;

366 - устаткування нафтопромислове, бурове, геологорозвідувальне і запасні частини до нього;

367 - устаткування технологічне і апаратура для нанесення лакофарбового покриття на вироби машинобудування;

368 - устаткування нафтогазопереробне;

381 - верстати металорізальні;

382 - машини ковальсько-пресові (без машин з ручним і ножним приводами);

383 - устаткування деревообробне;

384 - устаткування технологічне для ливарного виробництва;

385 - устаткування для гальванопокриття виробів машинобудування;

386 - устаткування для зварювання тертям, холодного зварювання і допоміжне зварювальне обладнання;

451 - автомобілі;

452 - автомобілі спеціалізовані, автопоїзди, автомобілі-тягачі, кузови-фургони, причепи, тролейбуси, автотранспортувані, мотоцикли, велосипеди;

472 - трактори;

473 - машини сільськогосподарські;

474 - машини для тваринництва, птахівництва і кормовиробництва;

481 - машини для землерийних і меліоративних робіт;

482 - машини дорожні, устаткування для приготування будівельних сумішей;

483 - устаткування і машини будівельні;

484 - устаткування для промисловості будівельних матеріалів;

485 - устаткування технологічне для лісозаготівельної і торф'яної промисловості, машинобудування комунальне;

486 - устаткування для кондиціювання повітря і вентиляції;

493 - устаткування і прилади для опалення і гарячого водопостачання;

511 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для легкої промисловості;

512 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для вироблення хімічного волокна;

513 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для харчової, м'ясної, молочної та рибної промисловості;

514 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для борошномельних, комбікормових підприємств та зерносховищ;

515 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для торгівлі, громадського харчування та блоків харчування, устаткування холодильне і запасні частини до нього, виробу культурно-побутового призначення та господарського вжитку;

516 - устаткування поліграфічне і запасні частини до нього;

517 - устаткування технологічне і запасні частини до нього для скляно-ситалової промисловості, кабельної промисловості, для розвантаження, розфасування та упакування мінеральних добрив і отрутохімікатів;

525 - устаткування та оснащення спеціальні для ремонту та експлуатації тракторів і сільськогосподарських машин, транспортування та складської переробки вантажів, пуску і налагоджування, технічного обслуговування та ремонту машин і устаткування тваринницьких та птахівницьких ферм, а також конструкції, устаткування та оснащення споруд захищеного ґрунту;

945 - устаткування медичне;

947 - устаткування технологічне для медичної промисловості і запасні частини до нього;

968 - устаткування, інвентар та приладдя театральновидовищних підприємств і закладів культури;

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада роботодавця або керівника органу,

який призначив комісію)

(підпис) (ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.

МП

**АКТ № _____
про нещасний випадок на підприємстві,
не пов'язаний з виробництвом**

(прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

(місце проживання потерпілого)

1. Дата і час настання нещасного випадку

(число, місяць, рік)

(год., хв.)

2. Найменування підприємства, працівником якого є потерпілий

Місцезнаходження підприємства:

Автономна Республіка Крим, область _____

район _____

населений пункт _____

форма власності _____

Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____

Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника) у Фонді
соціального страхування від нещасних випадків на виробництві
та професійних захворювань:

реєстраційний номер страхувальника _____

дата реєстрації _____

найменування основного виду діяльності та його код згідно з
КВЕД _____

встановлений клас професійного ризику виробництва _____

Найменування і місцезнаходження підприємства, де стався
нещасний випадок _____

Цех, дільниця, місце, де стався нещасний випадок _____

3. Відомості про потерпілого: _____

стать: чоловіча, жіноча _____

число, місяць, рік народження _____

професія (посада) _____

розряд (клас) _____

стаж роботи загальний _____

стаж роботи за професією (посадою) _____

ідентифікаційний код _____

4. Проведення навчання та інструктажу з охорони праці:
навчання за професією чи роботою, під час виконання якої
стався нещасний випадок _____

(число, місяць, рік)

проведення інструктажу:

вступного _____

(число, місяць, рік)

первинного _____

(число, місяць, рік)

повторного _____

(число, місяць, рік)

цільового _____

(число, місяць, рік)

перевірка знань за професією чи видом роботи, під час
виконання якої стався нещасний випадок (для робіт підвищеної
небезпеки) _____

(число, місяць, рік)

Робота в умовах дії шкідливих або небезпечних факторів

5. Проходження медичного огляду:

попереднього _____

(число, місяць, рік)

періодичного _____

(число, місяць, рік)

6. Обставини, за яких стався нещасний випадок

Вид події _____

Шкідливий або небезпечний фактор та його значення _____

7. Причини нещасного випадку:

основна _____

супутні: _____

8. Устаткування, машини, механізми, транспортні засоби,
експлуатація яких призвела до нещасного випадку

(найменування, тип, марка, рік випуску, підприємство-

виготовлювач)

9. Діагноз згідно з листком непрацездатності або довідкою лікувально-профілактичного закладу _____

Перебування потерпілого в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння _____

(так, ні)

10. Особи, які допустили порушення законодавства про охорону праці: _____

(прізвище, ім'я та по батькові, професія, посада,

підприємство, порушення вимог законодавства про

охорону праці із зазначенням статей, розділів, пунктів тощо)

11. Свідки нещасного випадку

(прізвище, ім'я та по батькові, постійне місце проживання)

12. Заходи щодо усунення причин нещасного випадку

Голова комісії _____

(посада)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Члени комісії _____

(посада)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

_____ 20__ р.

**КАРТА ОБЛІКУ
професійного захворювання (отруєння)**

Дата заповнення _____ Реєстраційний номер _____

	N	Код
Автономна Республіка Крим, область _____	1	_____
Район, місто, село _____	2	_____
Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____	3	_____
Основний вид економічної діяльності підприємства, код згідно з КВЕД _____	4	_____
Найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ _____	5	
Цех, дільниця _____	6	_____
Дата одержання повідомлення про профзахворювання _____	7	_____
Кількість одночасно потерпілих (з урахуванням даної особи) _____	8	_____
Прізвище, ім'я та по батькові потерпілого _____	9	_____
Стать: чоловіча - 1, жіноча - 2 _____	10	_____
Вік (кількість повних років) _____	11	_____
Професія _____	12	_____
Стаж роботи за даною професією _____	13	
Стаж роботи в умовах дії шкідливого виробничого фактора, що спричинив професійне захворювання (отруєння) _____	14	
Шкідливі виробничі фактори, що спричинили професійне захворювання (отруєння) згідно з гігієнічною класифікацією праці: _____		
основний _____ (найменування згідно з _____ класифікатором N 6)	15	_____
супутній _____ (найменування згідно з _____ класифікатором N 6)	16	_____
Параметри факторів: _____		

основного _____	17	_____
супутнього _____	18	_____
Обставини виникнення професійного захворювання (отруєння):		
_____	19	_____
_____	20	_____
Вид професійного захворювання: захворювання - 1 отруєння - 2	21	_____
Форма професійного захворювання: гостре - 1 хронічне - 2	22	_____
Діагноз:		
1) основний _____	23	_____
2) супутній - виробничо обумовлений	24	_____

Стадії захворювання (1, 2, 3):		
основного _____	25	_____
супутніх _____	26	_____
Професійне захворювання (отруєння) виявлено: під час медогляду - 1, під час звернення - 2	27	_____
Діагноз встановлено: лікувально-профілактичним закладом - 1, відділенням професійної патології - 2, науково-дослідним інститутом - 3	28	_____
Тяжкість захворювання: без втрати працездатності - 1 з втратою працездатності - 2 смерть - 3	29	_____
Пенсіонер: не працює - 1, працює - 2	30	_____
Заходи, вжиті установою державної санітарно-епідеміологічної служби	31	_____

(підпис санітарного лікаря)

(ініціали та прізвище)

МП

Державний Герб України

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З НАГЛЯДУ ЗА ОХОРОНОЮ ПРАЦІ

(найменування територіального органу Держнаглядохоронпраці)

(назва державної інспекції)

(місце складення припису)

(дата)

ПРИПИС N

(кому - посада, підприємство,

ініціали та прізвище)

Мною _____

(посада, ініціали та прізвище)

на підставі вивчення і перевірки матеріалів щодо нещасного
випадку з _____,

(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові

потерпілого)

що стався _____ 20__ р. о _____ год. _____ хв.,
встановлено:

1) нещасний випадок з _____

(ініціали та прізвище)

стався _____

(стислий опис місця події із зазначенням небезпечних

та шкідливих виробничих факторів)

2) обставини, за яких стався нещасний випадок _____

(послідовність

подій, дії потерпілого та інших осіб, причетних до

нещасного випадку)

3) причини нещасного випадку _____

(основні технічні, організаційні і

психофізіологічні причини нещасного випадку)

4) порушення вимог законодавства про охорону праці, що призвели до нещасного випадку _____

(закони та інші нормативно-правові

_____ акти про охорону праці, вимоги яких порушені, із зазначенням

_____ статей, розділів, пунктів тощо)

5) посадові особи і працівники, у тому числі потерпілий або стороння особа, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці і дії чи бездіяльність яких призвели до нещасного випадку

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, професія (посада), місце

_____ роботи, закони та інші нормативно-правові акти про охорону

_____ праці, вимоги яких порушені, із зазначенням статей, пунктів

_____ тощо)

З урахуванням порушень вимог законодавства про охорону праці вважаю цей нещасний випадок таким, що _____

(пов'язаний

_____ (не пов'язаний) з виконанням трудових (посадових) обов'язків)

На підставі статей 22 і 39 Закону України "Про охорону праці" пропоную:

_____ (провести повторне (додаткове) розслідування нещасного

_____ випадку, визнати нещасний випадок пов'язаним (не пов'язаним) з

_____ виробництвом і скласти акт форми Н-1 (НПВ),

_____ затвердити (переглянути) акт форми Н-5 або

_____ акт форми Н-1 (НПВ)

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

(Відбиток печатки місцевого органу державного нагляду за охороною праці або особистий штамп посадової особи)

Припис одержав _____

_____ 20__ р.

_____ (посада)

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

ПОВІДОМЛЕННЯ
про нещасний випадок

1. Дата і час нещасного випадку _____
2. Найменування підприємства, органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить підприємство _____

3. Місце, де стався нещасний випадок (виробництво, цех, дільниця, приміщення, вибій тощо) і його стисла характеристика

4. Відомості про потерпілого (потерпілих): прізвище, ім'я та по батькові, рік народження, професія (посада), місце роботи, стаж роботи (загальний та за професією), сімейний стан, характер травм _____

5. Стислий опис обставин і ймовірні причини нещасного випадку

6. Ініціали та прізвище державного інспектора з охорони праці, який контролює підприємство, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія) _____
7. Ініціали та прізвище страхового експерта Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, закріпленого за підприємством, де стався нещасний випадок _____

8. Дата і час передачі інформації, ініціали та прізвище особи, яка її передала _____

**ПРОТОКОЛ
огляду місця, де стався (сталася) нещасний випадок
(аварія)**

_____ 20__ р. о _____ год. ____ хв.

з _____
(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)
на _____
(найменування підприємства та органу, до сфери
управління якого належить підприємство)

Комісія у складі
голови комісії _____ ініціали та прізвище) _____ (посада, місце роботи)
членів комісії _____ (ініціали та прізвище) _____ (посада, місце роботи)

у період з _____ год. ____ хв. _____ 20__ р.
до _____ год. ____ хв. _____ 20__ р.
оглянула місце, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія):

Голова комісії _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)
Члени комісії _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

(найменування підприємства)

ЕСКІЗ
місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)

_____ 20__ р. о __ год. __ хв.

з

(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

До події

Після події

Прив'язка до території підприємства - копія генерального плану (плану гірничих робіт) з прив'язкою до запасних виходів

Окремі характерні місця, вузли, розрізи тощо

Окремі характерні місця, вузли, розрізи тощо

Голова комісії

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Члени комісії

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Ескіз
склав

(посада, місце роботи)

(підпис)

(ініціали та прізвище)

**ПРОТОКОЛ
опитування потерпілого (потерпілих), свідків та
інших осіб, причетних до нещасного випадку (аварії),
що стався (сталася)**

_____ 20__ р. о _____ год. _____ хв.

з _____
(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)

(або) _____
(категорія і характер аварії)

Прізвище, ім'я та по батькові опитуваної особи _____

Професія (посада) _____

Місце проживання _____

Про випадок (аварію) розповів:

(У довільній формі викладається розповідь про подію, що розслідується. Після запису відомих опитуваному фактів особою, яка проводить опитування, ставляться запитання для уточнення).

Запитання: _____

Відповідь: _____

Запитання: _____

Відповідь: _____

Запитання: _____

Відповідь: _____

Протокол прочитав (ла), записано з моїх слів правильно

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Опитування провів і протокол склав

_____ (посада особи, яка проводить опитування) _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

_____ опитування)

_____ (дата опитування)

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**потерпілого (потерпілих), свідків та інших осіб,
причетних до нещасного випадку (аварії),
що стався (сталася) _____ 20__ р. о ____ год. ____ хв.**

з _____
(професія (посада), прізвище, ім'я та по батькові потерпілого)
(або) _____
(категорія і характер аварії)

_____ (прізвище, ім'я та по батькові особи, що
дає пояснення, її професія (посада), місце
_____ роботи)
Місце проживання _____

(У довільній формі дається пояснення відомих фактів, пов'язаних з подією, висловлюється думка щодо її обставин і причин. Зазначаються посадові особи, дії чи бездіяльність яких стали основною або супутньою причиною нещасного випадку (аварії), а також висловлюються пропозиції щодо запобігання подібним подіям).

_____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище) _____ (дата подання пояснювальної
_____ записки)

ПРОЦЕДУРА

встановлення зв'язку захворювання з умовами праці

1. Професійний характер захворювання (отруєння) встановлюється експертною комісією спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу, склад якої затверджує керівник цього закладу.

У разі потреби до роботи експертної комісії залучаються спеціалісти (представники) підприємства, робочого органу Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань, первинної організації профспілки, членом якої є потерпілий, або уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці, якщо хворий не є членом профспілки.

2. Голова експертної комісії повинен пройти підготовку з питань професійної патології в клініках науково-дослідних інститутів гігієни праці та професійних захворювань або медицини праці з одержанням відповідного документа, а також мати досвід роботи у сфері професійної патології та стаж роботи за фахом не менше ніж 5 років.

3. Рішення про зв'язок захворювання з умовами праці приймається на підставі клінічних, функціональних досліджень (амбулаторних або стаціонарних) з урахуванням відомостей, зазначених у таких документах:

копії трудової книжки - для визначення стажу роботи в умовах дії виробничих факторів;

виписці з амбулаторної картки (форма 025/у) або з історії хвороби, у якій відображено початок та динаміку розвитку захворювання;

медичному висновку головного спеціаліста з професійної патології Автономної Республіки Крим, області, м. Києва і Севастополя;

санітарно-гігієнічні характеристики умов праці, що складається фахівцями установи державної санітарно-епідеміологічної служби, яка обслуговує підприємство;

висновках фтизіатра, нарколога та інші документи - у разі потреби;

акті форми Н-5, акті форми Н-1 - у разі гострого професійного захворювання (отруєння).

4. Висновок експертної комісії спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу про наявність (відсутність) професійного характеру захворювання хворому не видається, а надсилається головному спеціалісту з професійної патології Автономної Республіки Крим, області, м. Києва і Севастополя за місцем роботи або проживання хворого.

Хворому видається довідка про стаціонарне (амбулаторне) обстеження в спеціалізованому лікувально-профілактичному закладі.

У висновку крім діагнозу обов'язково зазначається встановлення (невстановлення) професійного характеру захворювання.

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про професійне захворювання (отруєння)**

Прізвище, ім'я та по батькові _____

Стать _____ Вік _____
(повних років)

Найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ, реєстраційний номер підприємства у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань _____

Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____

Діагноз: основний _____
 супутній _____

Виробничий фактор, шкідлива речовина, найменування трудового процесу, що спричинив захворювання _____

Дата встановлення остаточного діагнозу _____

Найменування закладу, що встановив діагноз _____

Реєстраційний номер повідомлення _____ від _____ 20__ р.

Головний лікар _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

МП

Дата відправлення повідомлення _____ 20__ р.

(посада особи, яка надіслала _____ (підпис) (ініціали та прізвище)

повідомлення)

Дата одержання повідомлення _____ 20__ р.

(посада, прізвище та підпис _____ (підпис) (ініціали та прізвище)

особи, яка одержала

повідомлення)

(посада санітарного лікаря)

(підпис) (ініціали та прізвище)

20__ р.
МП

АКТ

розслідування хронічного професійного захворювання

1. Дата складення ____ 20__ р.
2. Місце складення _____
(район, місто, село)
3. Найменування підприємства, код згідно з ЄДРПОУ _____
4. Реєстраційні відомості підприємства (страхувальника) у Фонді соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань:
реєстраційний номер страхувальника _____
дата реєстрації _____
найменування основного виду діяльності та його код згідно з КВЕД _____
встановлений клас професійного ризику виробництва _____
5. Найменування цеху, дільниці, відділу _____
6. Орган, до сфери управління якого належить підприємство _____
7. Комісія
у складі голови _____,
(прізвище, ім'я та _____ (посада, місце роботи),
по батькові) _____
членів комісії
(прізвище, ім'я та _____ (посада, місце роботи),
по батькові) _____
- провела розслідування випадку хронічного професійного захворювання (отруєння) _____
(діагноз)
8. Дата надходження повідомлення до установи державної санітарно-епідеміологічної служби ____ 20__ р.
9. Дата встановлення остаточного діагнозу ____ 20__ р.
10. Найменування лікувально-профілактичного закладу, який установив діагноз _____
11. Захворювання виявлено під час медичного огляду, звернення _____
(найменування лікувально-профілактичного закладу)
12. Відомості про хворого _____
(прізвище, ім'я та по батькові)

ідентифікаційний код _____ стать _____ вік _____
(повних років)

професія (посада) _____
(згідно з класифікатором ДК-003)

стаж роботи _____ / _____
(загальний) (за цією професією)

_____ / _____
(у цьому цеху) в умовах впливу шкідливих факторів)

13. Висновок про наявність шкідливих умов праці _____

14. Діагноз _____ / _____
(найменування основного діагнозу та його код

згідно з класифікатором МКХ-10)

(найменування супутнього діагнозу та його код згідно з

класифікатором МКХ-10)

15. На момент розслідування потерпілий _____
(ініціали та прізвище)

спроможний працювати за своєю професією, переведений на іншу роботу, перебуває на амбулаторному лікуванні, госпіталізований, переведений на інвалідність, помер (непотрібне закреслити)

16. Професійне захворювання виникло за таких обставин (вказуються конкретні факти невиконання технологічних регламентів виробничого процесу; порушень режиму експлуатації технологічного устаткування, приладів, робочого інструменту; аварійних ситуацій; пошкодження захисних засобів і механізмів, систем вентиляції, екранування, сигналізації, освітлення, кондиціювання повітря; порушення правил техніки безпеки, гігієни праці; відсутність (невикористання) засобів індивідуального захисту; недосконалість технології, механізмів, робочого інструменту; неефективність роботи систем вентиляції, кондиціювання повітря, захисних засобів, механізмів, засобів індивідуального захисту; відсутність заходів і засобів рятувального характеру тощо) _____

17. Причина професійного захворювання _____

(Вказуються виробничі фактори, що призвели до захворювання:

запиленість повітря робочої зони (концентрація пилу), у тому числі вміст вільного двоокису кремнію: середній - _____, максимальний - _____;

загазованість повітря робочої зони шкідливими речовинами (концентрація речовин та їх гранично допустима концентрація);

підвищені та знижені температури, температура поверхні устаткування, матеріалів, повітря робочої зони;

рівень шуму;
 рівень загальної та локальної вібрації;
 рівень інфразвукового коливання, ультразвуку;
 рівень електромагнітного випромінювання;
 рівень барометричного тиску;
 рівень вологості та рухомості повітря;
 рівень іонізуючого випромінювання;
 контакт із джерелами інфекційних захворювань, конкретні
 найменування захворювань;
 рівень фізичного перевантаження (параметри, ступінь,
 важкість роботи);
 інші виробничі фактори згідно з гігієнічною класифікацією
 праці).

18. З метою ліквідації і запобігання професійним захворюванням (отруєнням) пропонується _____

_____ (прізвище, ім'я та по батькові, посада особи, якій адресована

_____ пропозиція, найменування організаційних, технічних і

_____ санітарно-гігієнічних заходів, строк їх виконання)

19. Прізвища, імена та по батькові, посади осіб, які порушили законодавство про охорону праці, гігієнічні регламенти і нормативи (закони та інші нормативно-правові акти, вимоги яких порушені, із зазначенням статей, пунктів тощо): _____

Голова комісії _____

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Члени комісії _____

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

ЖУРНАЛ

обліку професійних захворювань (отруєнь)

Розпочато _____ 20__ р. Закінчено _____ 20__ р.

Номер п/п	Прізвище, ім'я та по батькові хворого	Стать	Вік (повних років)	Найменування підприємства	Найменування органу, до сфери управління якого належить підприємство	Найменування цеху, дільниці	Стаж роботи	
							загальний	в умовах дії шкідливих виробничих факторів
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Найменування професії	Найменування шкідливих факторів згідно з гігієнічною класифікацією	Вид професійного захворювання (отруєння): гостре або хронічне	Діагноз		Захворювання встановлено	
			основний	супутній		
10	11	12	13	14	15	16

Назва спеціалізованого лікувально-профілактичного закладу, що встановив остаточний діагноз	Наслідки професійного захворювання					
	тимчасова втрата працездатності	тимчасове переведення на іншу роботу	спроможний працювати за своєю професією	стійка втрата працездатності	група інвалідності	смерть
17	18	19	20	21	22	23

ВІДОМОСТІ
щодо матеріальних втрат, заподіяних аварією, що сталася
 _____ 20__ р. о __ год. __ кв. на

(найменування підприємства,

органу, до сфери управління якого належить підприємство)

1. Категорія і характер аварії _____

2. Прямі втрати, пов'язані з ліквідацією аварії, всього (тис. гривень) _____,

у тому числі:

на підприємстві, де сталася аварія _____

на інших підприємствах _____

від ураження населення, житлового фонду і майна громадян _____

від забруднення навколишнього природного середовища _____

3. Втрати, пов'язані з невиробленою продукцією, всього (тис. гривень) _____,

у тому числі: на підприємстві, де сталася аварія _____

на інших підприємствах _____

Роботодавець _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Головний бухгалтер _____ (підпис) _____ (ініціали та прізвище)

Дата складення _____ 20__ р.

МП

Додаток 16
до Порядку

ЖУРНАЛ
реєстрації аварій

на _____
(найменування підприємства)

Номер п/п	Дата і час настання аварії	Категорія і характер аварії	Причини і стислий опис обставин аварії	Економічні втрати від аварії (тис. гривень)	Тривалість простою об'єкта від початку аварії до введення в експлуатацію, годин (діб)	Заходи, запропоновані комісією з розслідування причин аварії	Відмітка про виконання заходів

ПЕРЕЛІК
обставин, за яких виникає страховий випадок
державного соціального страхування громадян від
нещасного випадку на виробництві та
професійного захворювання

Виконання трудових обов'язків, у тому числі у відрядженні.

Перебування на робочому місці, на території підприємства або в іншому місці, пов'язаному з виконанням роботи, починаючи з моменту прибуття працівника на підприємство до його відбуття, який повинен фіксуватися відповідно до правил внутрішнього трудового розпорядку, у тому числі протягом робочого та надурочного часу.

Приведення в порядок знарядь виробництва, засобів захисту, одягу, виконання заходів особистої гігієни, час руху по території цеху, підприємства тощо перед початком роботи і після її закінчення.

Виконання завдань роботодавця в неробочий час, під час відпустки, у вихідні, святкові та неробочі дні.

Проїзд на роботу чи з роботи на транспортному засобі підприємства або на іншому транспортному засобі, наданому роботодавцем.

Використання власного транспортного засобу в інтересах підприємства з дозволу або за дорученням роботодавця відповідно до встановленого роботодавцем порядку.

Виконання дій в інтересах підприємства, на якому працює потерпілий, тобто дій, які не належать до трудових обов'язків працівника (подання необхідної допомоги іншому працівникові, дій щодо запобігання аваріям або рятування людей та майна підприємства, інших дій за наявності розпорядження або доручення роботодавця).

Ліквідація аварій, наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру на виробничих об'єктах і транспортних засобах, які використовуються підприємством.

Подання необхідної допомоги або рятування людей, запобігання нещасним випадкам з іншими особами протягом робочого та надурочного часу.

Надання підприємством шефської допомоги.

Перебування у транспортному засобі або на його стоянці, на території вахтового селища, у тому числі під час змінного відпочинку, якщо настання нещасного випадку пов'язане з виконанням потерпілим трудових (посадових) обов'язків або з дією на нього небезпечних чи шкідливих виробничих факторів або середовища.

Прямуювання працівника до об'єкта (між об'єктами) обслуговування за затвердженими маршрутами або до будь-якого об'єкта за дорученням роботодавця.

Прямуювання до/чи з місця відрядження відповідно до завдання про відрядження.

Раптове погіршення стану здоров'я або смерть унаслідок гострої серцево-судинної недостатності працівника під час перебування на підземних роботах (видобування корисних копалин, будівництво, реконструкція, технічне переоснащення і капітальний ремонт шахт, рудників, копалень, метрополітенів, підземних каналів, тунелів та інших підземних споруд, геологорозвідувальні роботи, які проводяться під землею) чи після виведення працівника на поверхню з ознаками гострої серцево-судинної недостатності, що підтверджено медичним висновком.

Скоєння самогубства працівником плавскладу на суднах морського та рибпромислового флоту в разі перевищення строку перебування його у рейсі, обумовленого колективним договором, або його смерті під час перебування у рейсі внаслідок впливу психофізіологічних, небезпечних чи шкідливих виробничих факторів.

Оголошення працівника померлим унаслідок його зникнення, пов'язаного з нещасним випадком під час виконання ним трудових (посадових) обов'язків.

Заподіяння тілесних ушкоджень іншою особою або вбивство працівника під час виконання, або у зв'язку з виконанням ним трудових обов'язків, або дій в інтересах підприємства, незалежно від порушення кримінальної справи, крім випадків з'ясування потерпілим особистих стосунків.

Одержання працівником травми або інших ушкоджень внаслідок погіршення стану його здоров'я, крім випадків, коли основною причиною цієї події стало алкогольне чи наркотичне сп'яніння потерпілого, не обумовлене виробничим процесом, що підтверджено медичним висновком, і якщо цей працівник до нещасного випадку був відсторонений від роботи згідно з порядком, визначеним правилами внутрішнього трудового розпорядку.

Раптове погіршення стану здоров'я працівника під час виконання трудових (посадових) обов'язків унаслідок впливу небезпечних чи шкідливих виробничих факторів, що підтверджено медичним висновком, або якщо потерпілий не пройшов медичного огляду, передбаченого законодавством, а робота, що виконувалась, була протипоказана потерпілому відповідно до медичного висновку про стан його здоров'я.

Перебування працівника на території підприємства або в іншому місці роботи під час перерви для відпочинку та харчування, яка встановлюється згідно з правилами внутрішнього трудового розпорядку, а також під час перебування працівника на території підприємства у зв'язку з проведенням виробничої наради, одержанням заробітної плати, проходженням обов'язкового медичного огляду тощо або проведенням з дозволу чи за ініціативою роботодавця професійних та кваліфікаційних конкурсів, тренувальних занять.

Вплив на здоров'я працівника шкідливих виробничих факторів, унаслідок яких у нього встановлено професійне захворювання.

Контрольні запитання

1. З якою метою проводиться розслідування нещасних випадків на виробництві?
2. В яких випадках проводиться розслідування нещасного випадку?
3. Хто зобов'язаний терміново організувати надання першої медичної допомоги потерпілому?
4. Яким документом регламентується порядок розслідування нещасних випадків?
5. Що є причиною виникнення гострих професійних отруєнь?
6. Назвіть склад комісії при розслідуванні нещасних випадків.
7. В якому випадку до складу комісії обов'язково вклячається представник робочого органу Фонду?
8. Протягом якого терміну комісія повинна з'ясувати, чи пов'язаний нещасний випадок з виробництвом?
9. У скількох примірниках складається акт розслідування нещасного випадку за формою Н-5?
10. Які нещасні випадки належать до виробничих?
11. Протягом якого терміну роботодавець зобов'язаний після одержання припису за формою Н-9 видати наказ про виконання запропонованих у ньому заходів?
12. Які нещасні випадки підлягають спеціальному розслідуванню?
13. Назвіть склад комісії у випадку спеціального розслідування нещасних випадків.
14. Які документи оформляють при спеціальному розслідуванні?
15. Хто контролює правильність і своєчасність розслідування нещасних випадків на виробництві?
16. Ким визначається професійний характер захворювання?
17. В якому випадку проводиться розслідування аварії?

Список використаної літератури

1. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві (Затверджено постановою КМУ від 25 серпня 2004 року № 1112).
2. Збірник законодавчих та нормативних актів з питань охорони праці. В.Р. Сердюк. – Вінниця: Континент-ПРИМ, 1995. – 231 с.
3. Мороз В.М., Сергета І.В., Фещук Н.М., Олійник М.П. Охорона праці у медицині та фармації. - Вінниця, НОВА КНИГА, 2005. - 554 с.
4. Основи охорони праці. Підручник. / К.Н. Ткачук та ін. За редакцією К.Н. Ткачука і М.О. Халімовського. – К.: Основа, 2003. – 472 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки до виконання лабораторної роботи
"Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на
виробництві" з дисципліни "Основи охорони праці" для студентів усіх
спеціальностей.

Укладачі: Михайло Степанович Лемешев
Олег Володимирович Березюк

Оригінал-макет підготовлено укладачами

Навчально-методичний відділ ВНТУ
Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ

Підписано до друку
Формат 29,7x42 $\frac{1}{4}$
Друк різнографічний
Тираж прим.
Зам. №

Гарнітура Times New Roman
Папір офсетний
Ум. друк. арк.

Віддруковано в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі
Вінницького національного технічного університету
Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ